

Rapport Intern styrning och kontroll 2023

Utbildningsnämnden

Innehållsförteckning

1 Styrning och kontrollmiljö	3
2 Riskvärdering	4
3 Kontrollaktiviteter	5
3.1 Risk- eller Målområde: Finansiell rapportering	5
3.2 Risk- eller Målområde: Efterlevnad av externa och interna regelverk	6
3.3 Risk- eller Målområde: Kraftigt förbättrade resultat i Utbildning Gävles skolor	6
3.4 Risk- eller Målområde: En trygg och förebyggande förskola och skola	7
3.5 Risk- eller Målområde: En förskola och skola som ger förutsättningar för fortsatt utbildning och arbetsliv	8
4 Information och kommunikation	8

1 Styrning och kontrollmiljö

Styrdokument

Styrdokumentet reglerar skolformernas verksamhet och säkerställer att verksamheterna uppfyller lagkrav, hög kvalitet och likvärdighet. De viktigaste styrdokumentet är skollagen, läroplanen och kursplanerna.

Från 2025 träder lagen om regional planering och dimensionering av gymnasial utbildning i kraft. Lagen ställer krav på kommuner och andra huvudmän att väga in arbetsmarknadens behov vid planering och erbjudande av utbildning inom gymnasieskolan. I juni 2023 skrev Gävle under ett samverkansavtal med övriga kommuner i Gästrikland samt med Älvkarleby kommun. Kommunerna bildar då en gemensam gymnasieskola med ett gemensamt utbud för elever i Hofors, Gävle, Sandviken, Ockelbo och Älvkarleby. Det innebär att eleverna blir förstahandssökande och att gymnasieutbildningen blir gemensam med likartade villkor. På längre sikt innebär det bättre resursutnyttjande vad gäller både planering och dimensionering av vilka utbildningar som ska erbjudas och i den gemensamma kompetensförsörjningen. I Gävle innefattas de nationella program på gymnasiet, två av introduktionsprogrammen samt idrottsinriktningarna av avtalet. Det fortsatta arbetet med planering och dimensionering pågår tillsammans med övriga kommuner och de fristående huvudmännen.

Elevhälsoarbetet är förtydligat i skollagen sedan höstterminen 2023, bland annat ska elevhälsan vara en del av skolans kvalitetsarbete och det ska finnas tillgång till specialpedagog eller speciallärare. I utbildningsnämnden verksamheter har elevhälsan varit i fokus för ett utvecklingsarbete under flera år. Förändringarna i lagstiftningen har varit en del av utvecklingsarbetet och är därmed omhändertagna redan tidigare.

Från och med 1 juni 2023 tillämpas lagstiftning som syftar till att öka deltagande i förskolan genom särskilt erbjudande och uppsökande verksamhet. Kommunerna är skyldiga att ta kontakt med vårdnadshavare till barn i åldern 3-5 år och informera om barnets rätt till förskola. Om barnet inte börjar i förskolan ska denna kontakt upprepas fram till och med våren det år då barnet börjar förskoleklass. Hemkommunen är också skyldig att reservera en förskoleplats, även om vårdnadshavarna inte har önskat det, i de fall barnet eller vårdnadshavarna har bott en kort tid i Sverige. Utbildning Gävle har

under 2023 bedrivit ett prioriterat utvecklingsarbete i enlighet med den nya lagstiftningen för att få fler barn till förskolan. Det har bland annat bestått i att arbeta fram en handlingsplan med arbetssätt, ta fram och sprida informationsmaterial samt ta fram och bearbeta uppgifter rörande målgruppen. Arbetet har bedrivits i samverkan mellan verksamhetsstöd, förskolan samt öppna förskolan. Utbildning Gävle identifierade sammantaget drygt 250 barn som aktuella för den uppsökande verksamheten. Av dessa var 23 aktuella för erbjudande om reserverad plats. Inga barn har skrivits in i förskolan utifrån det uppsökande arbetet, en del av barnen har dock ansökt om och påbörjat ordinarie förskoleplatser utifrån vårdnadshavarnas behov. Resultatet är liknande i många kommuner. Insatserna utvärderas inför nästa års uppsökande verksamhet.

Sedan höstterminen 2023 gäller även nya bestämmelser i skollagen som syftar till stärkt utbildning för elever med intellektuell funktionsnedsättning. Det som tidigare hette grundsärskola och gymnasiesärskola heter nu anpassad grundskola och gymnasieskola.

Processer

Processkartläggning av nämndens stödprocesser samt huvudprocesser, framför allt elevhälsa, har genomförts under hela året och sammanställs fortlöpande. Under hösten har huvuddelen av de administrativa och myndighetsprocesserna kartlagts. Arbetet fortsätter under nästa år och kommer då i högre grad involvera medarbetare i förskola och skola.

Systemstöd

Under hösten 2023 har lärplattformen Unikum introducerats i gymnasieskolan, därmed finns samma lärplattform från förskola till gymnasieskola samt inom anpassad skola. Förberedelser för att genomföra digitala nationella prov pågår inom grund- och gymnasieskola. Schema- och närvaroprogram är under upphandling för grund- och gymnasieskola. Utbildning Gävle har deltagit i upphandling och implementering av nytt kommungemensamt system för e-handel.

Organisation

Befolkningsprognoserna för Gävle visar en fortsatt svag befolkningsutveckling. Minskningen är allra störst i förskolan, som därmed står för den allra största delen av volymminskningen av nämndens ram. Det innebär att förskolan behöver göra anpassningar (lokaler och medarbetare) i förhållande till färre antal barn, för att upprätthålla verksamheten på motsvarande nivå som i dag. I ett kort perspektiv minskar behovet av platser kraftigt, för att i slutet på planeringsperioden öka något - dock utan att komma upp till dagens platsantal. Utbildning Gävle tillsammans med GFAB genomför under hösten ett dimensioneringsarbete för att anpassa behovet av lokaler på kort och lång sikt. Planen är att i möjligaste mån lämna externa lokaler och tidigare tillfälliga lösningar (paviljonger) samtidigt som redan planerade ombyggnationer skjuts framåt i tiden. Volymförändringarna kommer att påverka grundskolan inom kort. Redan idag finns en överkapacitet inom förskoleklass till årkurs 6. För högstadiet är det under en kort period trångt i de centrala delarna av Gävle, men minskningen av elever kommer därefter att märkas även där. För att möta elevminskningen görs en strukturerad översyn av lokaler och organisation också inom grundskolan.

En smärre organisationsförändring har genomförts inom Utbildning Gävles verksamhetsstöd, med syfte att tydliggöra de olika funktionerna internt och externt. Verksamhetsstödet två delar samlar stöd kring myndighetsutövning och hemkommun samt stöd kring kvalitetsutveckling och uppföljning.

Den sammanvägda bedömningen är att styrning och kontrollmiljö inom nämndens ansvarsområde är väl fungerande.

2 Riskvärdering

Utbildning Gävle har deltagit i kommunkoncernens gemensamma arbete med att utveckla den interna kontrollen. En koncernövergripande arbetsgrupp är bildad, syftet är bland annat att inför kommande år hantera risker sammankopplade med att Gävle kommun har en förvaltning, exempelvis korttidsbemanning och tillförlitliga prognoser. Andra gemensamma processer som behöver belysas är löneprocessen och upphandling och implementering av gemensamma system.

Under hösten genomfördes en utredning av av de kommunala skolorna utgångsläge för att förhindra och förebygga skolattentat. Utredningen kunde knytas an till det förändrade säkerhetsläget i landet samt lokala händelser i kommunen de senare åren. Utredningen leddes av en trygghets- och säkerhetssamordnare anställd av Utbildning Gävle och genomfördes i enlighet med ett metodstöd som tagits fram av Myndigheten för Samhällsskydd och beredskap, Centrum mot våldsbejakande extremism och Polismyndigheten.

Utredningen belyser den komplexitet som ryms i säkerhetsfrågor som berör våra skolverksamheter, med elever i olika åldrar och med skiftande behov, samt i lokaler av olika beskaffenhet och storlek. Sammantaget visar rapporten att förebyggande främjande arbete för att motverka mobbning, psykisk ohälsa och/eller radikaliserings är mest avgörande faktorn för att undvika extrema våldshandlingar i skolmiljön. Rapporten lyfter Gävlemodellen som en framgångsfaktor. Rapporten har delgivits verksamhetscheferna för grundskola, anpassad skola och gymnasium.

Arbetet med att följa upp årets kontrollpunkter har skett på olika sätt. Finansiell rapportering har följts upp med 192 stickprov på 2 380 fakturor under jan-dec. Efterlevnad av externa och interna regelverk följdes upp senast 2022 genom stickprov av delegationsbeslut fördelat till rektor. Kraftigt förbättrade resultat följdes upp i en enkätundersökning med samtliga skolledare i grund- och gymnasieskola. En trygg och förebyggande förskola och skola följdes upp i en enkät var åtgärdsprogrammen registrerades.

3 Kontrollaktiviteter

3.1 Risk- eller Målområde: Finansiell rapportering

Risker	Riskvärde	Kontrollmoment	Resultat	Aktiviteter	Slutdatum
 Representation	9	 Kontroll av representationskostnader	 Mindre avvikelser		
		<p>Kommentar</p> <p>Totalt har 192 stickprov gjorts på 3 840 fakturor (fakturarader) under jan-dec. Andel fakturor som granskats är ca 4 %.</p> <ul style="list-style-type: none"> Deltagarförteckning saknas i vissa fall. 11 % av granskade verifikationer saknar deltagarförteckning då en bifogad förteckning är ett krav. 27 % av granskade fakturor saknar ett tydligt syfte vilket krävs för dessa sorter av fakturor. Syftet missas ofta på fakturor med kontering 6441 (skattefri personalvårdsförmån), här är inget krav på deltagarförteckning, dock ska syfte anges. Ofta räcker det med att beställare noterar i kommentarer vad representationskostnader avser. Inga granskade fakturor innehåller felaktig kontering av moms. 5 % av granskade fakturor har beslutsattestanter attesterat egna kostnader. I många fall har en rektor godkänt faktura där man även varit deltagare. Detta kräver närmare titt på interna rutiner. I de fall deltagarförteckning saknas är det svårt att bedöma vem kostnader avser. 14 % av fakturor avser köp utanför ramavtal. 			

3.2 Risk- eller Målområde: Efterlevnad av externa och interna regelverk

Risker	Riskvärde	Kontrollmoment	Resultat	Aktiviteter	Slutdatum
■ Brister i uppföljning av fattade beslut enligt delegation	9	■ Säkerställa att uppföljning och rapportering sker enligt fastställd delegation			
■ Bristande kunskaper i organisationen leder till brister i datasäkerhet.	9	■ Kontrollera om PUB-avtal finns för digitala läromedel.	■ Inte kontrollerat		

3.3 Risk- eller Målområde: Kraftigt förbättrade resultat i Utbildning Gävles skolor

Risker	Riskvärde	Kontrollmoment	Resultat	Aktiviteter	Slutdatum
■ Alla elever når inte kravnivåerna	12	◆ Säkerställa att relevant dokumentation/kunskap följer med vid övergångar utifrån ny lagstiftning	◆ Mindre avvikelser		
		<p>Kommentar</p> <p>En enkätundersökning genomfördes i december 2023 med samtliga skolläda-re i grund-och gymnasieskola. svarsfrekvensen var 65 procent.</p> <p>På frågan om den dokumentation som överlämnats är relevant anger 93 procent av de som svarat att så är fallet.</p> <p>Gymnasieskolans skolläda-re är mer nöjda med överlämningarna än grundskolans skolläda-re. Ett utvecklingsområde som framkom i kommentarerna var att överlämningen från förskola till förskoleklass kan förbättras.</p>			
		● Säkerställa att lärplattform implementeras och används i förskola och skola	● Ingen avvikelser		

3.4 Risk- eller Målområde: En trygg och förebyggande förskola och skola

Risker	Riskvärde	Kontrollmoment	Resultat	Aktiviteter	Slutdatum
<p>■ Alla elever får inte det stöd de behöver</p>	12	<p>◆ Säkerställa att registrering av åtgärdsprogram sker i verksamhetssystemet</p> <p>Kommentar Skolledarna har svarat i en enkät var åtgärdsprogram registreras. Den bild som framkommer är att det saknas tydliga riktlinjer för hur registreringsprocessen ska gå till. Det innebär att det i dagsläget kan finnas åtgärdsprogram i Prorenata, Unikum och i fysiska arkivskåp(valv) på skolorna. Det som även framkom i enkäten är att en utredning av elevens behov av särskilt stöd inte alltid genomförs innan beslut om upprättande av åtgärdsprogram sker. Detta gäller framförallt på gymnasieskolan.</p>	<p>◆ Mindre avvikelser</p>		
<p>■ Hög frånvaro påverkar måluppfyllelsen</p>	20	<p>■ Säkerställa att utredning, analys och inrapportering till huvudman enligt ny rutin sker vid upprepad eller hög frånvaro</p> <p>Kommentar Samtliga skolformer påbörjade arbetet enligt nya rutinen vid start av läsåret 23/24. Under höstterminen har inkommit 27 anmälningar om problematisk frånvaro och påbörjad utredning till huvudman för gymnasieskolan, 31 för grundskolan och 1 vardera för anpassad grundskola och anpassad gymnasieskola. Antalet är lågt vid jämförelse med andelen elever som har total frånvaro över 30%. Rutinen följs upp löpande under läsåret och kommer att utvärderas under senare delen av vårterminen 2024.</p>	<p>■ Större avvikelser</p>		

3.5 Risk- eller Målområde: En förskola och skola som ger förutsättningar för fortsatt utbildning och arbetsliv

Risker	Riskvärde	Kontrollmoment	Resultat	Aktiviteter	Slutdatum
<p>■ Yrkesprogram kan inte erbjudas i önskad utsträckning</p>	9	<p>● Säkerställa elevernas behov av APL-platser på yrkesprogrammen</p>	<p>● Ingen avvikelser</p>		

4 Information och kommunikation

Lagar, regler och riktlinjer, styrande dokument, systematiskt kvalitetsarbete är information som finns tillgänglig via intranätet Ankaret, via Stratsys som är Gävle kommuns verktyg för planering och uppföljning, samt via ansvariga chefer. Genom att använda sig av att information finns via lätt tillgängliga kanaler möjliggörs åtkomst utifrån behov. Information av förändring avseende lagstiftning eller information via kris säkerställs utifrån användande av telefon, sms och mejl. Detta utifrån analys av den uppkomna situationen, informationsbehovet – vilka behövs nås och när. Vid behov av brådskande art ansvarar respektive ansvarig chef för att säkerställa att berörda nås.

Genom prenumerationer av myndigheters information, där ansvariga chefer nås av förändringar beträffande lagstiftning, erhålls en god bevakning och beredskap.

Genom deltagande i nätverk och samverkan kontinuerligt över året skapas förutsättningar för regelbunden omvärldsbevakning. Utbildning Gävle och representanter för utbildningsnämnden deltar bland annat i:

- Nätverk Valfärd – Länsledning Valfärd
- 16-kommunersnätverk (16 största kommunerna)
- 8-kommunersnätverk (jämförbara kommuner)
- Nätverk med lärosäten (RUC-X, PUD, ULF)
- Chefsnätverk LHU (lärande för hållbar utveckling)
- Skolchefsnätverk SKR och i länet
- Verksamhetschefsnätverk i länet
- Gymnasiesamverkan med gästrikedkommunerna

Struktur och rutiner för intern kommunikation

Chefer är den viktigaste kommunikationskanalen. Information som bedöms viktig att nå alla kommuniceras alltid först med ansvarig chef. Detta för att, så långt som möjligt, ge chefen möjlighet att skapa tydlighet och förståelse kring till exempel fattade beslut, ny lagstiftning eller nya rutiner.

Intranätet Ankaret är den viktigaste informationskanal. Det är här information samlas för att ge alla möjlighet att nå information som behövs för sina uppdrag och som anställda i Utbildning Gävle. Information om nämndens sammanträden, kallelser och

protokoll publiceras även här.

I den interna kommunikationen tas också hänsyn till de lagar som finns för att säkra såväl yttrandefrihet som tillgänglighet. Sekretess hanteras enligt gällande lagstiftning och utifrån det som specifikt gäller för skolans verksamheter.

Struktur och rutiner för extern kommunikation

Myndighetsinformation rörande skolans verksamheter, kommunal och fristående, ges via kommunens externa webbplats gavle.se. Via gavle.se finns också informationssidor för respektive kommunal förskole- och skolenhet där också den lagstadgade klagomålshanteringen finns lätt tillgänglig.

Information till vårdnadshavare ansvarar respektive skolledare för och den sker via lärplattform, möten, mejl eller sms utifrån behov och målgrupp.

Utvärdering av gavle.se görs vid behov via framtagande av besöksstatistik på sidorna.

För att uppmärksamma viktig myndighetsinformation som skolval och val till gymnasiet används också direktutskick och annonsering till berörda målgrupper.